

gende kommer frem, bør det derfor nøje undersøges, om man er i Stand til derigennem at skaffe større Indtægter fra Kolonien, hvilket ikke alene vil være af Betydning for Moderlandet, men ogsaa for Kolonien selv ved at give dennes Beboere et rigeligere Vederlag for deres Arbejde.

Som det fremgaar af Bemærkningerne, blev der i 1913 sendt en ung Ingeniør op til Grønland for at undersøge hele denne Sag. Han opholdt sig deroppe i et Par Aar og foretog forskellige Eksperimenter med den paagældende Raavare, og han kom til det Resultat, at skulde der komme mere ud af det, burde den bringes hjem til Moderlandet. Fremgangsmaaden er denne, at man først opsamler Fedtstoffer, Spæk, som man kalder det, og lader dem ligge og raadne; derefter giver man dem et Opkog, transporterer dem her hjem til Danmark, hvor man giver dem et nyt Opkog, og saa har man det færdige Stof, det saakaldte Tran. Jeg har megen Interesse for hele denne Sag, for jeg erindrer Vanskelighederne fra Aarene 1916—17, da der blev lukket af for vore Tilførsler af Fedtstoffer. Jeg var da med til at fordele den Olie, vi raadede over her i Landet, til Jernbanerne og til forskellige Fabrikker og Virksomheder, og der blev da lagt Beslag paa et Parti Tran, som man laa inde med, og som man prøvede at bruge som Smøreolie. Men alle, der kender noget til denne Vare, ved jo, hvor vanskelig den er at arbejde med; man kendte f. Eks. ikke, hvor mange Procent Fedtstof den indeholdt, den var ikke raffineret og følgelig meget uren. Man prøvede at opblande den med ren Olie, men havde alligevel meget store Vanskeligheder med den, baade naar man brugte den i almindelige Oliekopper, hvor Olien drypper i ganske fine Dryp ned paa Maskinakslen, og naar man brugte Kopper med Væge; altid blev Maskindelene urene, og man skulde passe meget nøje paa, at Maskinen ikke løb varm. Og det allerværste var næsten den modbydelige Stank, der fulgte med denne Olie. Men, som sagt, vi var jo glade ved den alligevel, da vi netop i saa høj Grad trængte til Fedtstoffer, men hvor meget større vilde Glæden ikke have været, om man den Gang havde haft en Fabrik som den her foreslaaede, hvor man kunde have produceret en brugelig og raffineret Olie. Derfor har det ogsaa været mig en Glæde at gennemlæse Lovforslaget, idet jeg mener, at det vil være ønskeligt at faa det her foreslaaede ført ud i Livet.

Den unge Ingeniør, der har eksperimenteret deroppe i Grønland, kom, som sagt, til det Resultat, at Raavaren burde bringes her ned til Danmark, og han kom ind paa at nedsalte den med en meget ringe Procent Salt, han nævner 5 pCt. Herhjemme er der eksperimenteret videre i mindre Fabrikker, som man har lejet dertil, først ude i Glostrup, og siden ude i Kastrup, hvor der nu er anbragt flere Maskiner. Men Resultaterne af de forskellige Eksperimenter var ikke helt tilfredsstillende, den gennem Kogning udvundne Olie blev mørk og var ikke holdbar, og der var for stort Svind. Man fik saa den Tanke, om man ikke ved Knusning eller Formaling af Raastoffer kunde bringe dem i en saadan halvflydende Tilstand, at de kunde centrifugeres uden først at koges. Man fremstillede Maskiner, hvorpaa man opløste Fedtstoffet, og man prøvede at centrifugere det paa en Centrifuge fra Burmeister & Wain, som tidligere havde været benyttet til Mælkecentrifugering. Derigennem lykkedes det at komme til et gunstigt Resultat, ja, det nævnes, at man endda er kommet saa højt op med Fedtstofprocenten som til 97. Det er ganske forbavsende, hvis det kan holde Stik. Hvis det er rigtigt, hvad jeg ikke tvivler om efter det meget nøje Undersøgelser, der har fundet Sted, synes jeg det, er et glimrende Resultat. Man kommer saa ind paa at fremsætte forskellige Beregninger over, hvad Udbyttet der har været før, og hvad Udbytte der kan faas nu. Derefter kommer man til det Resultat, at man ikke alene kan forrente denne Bygning og disse Maskiner, men ogsaa vil være i Stand til at give Staten et Overskud paa 100 000 Kr.

Paa Grundlag deraf kommer Ministeren nu med et Forslag paa 675 170 Kr. til Opførelse af denne Bygning, hvor man altsaa skal bearbejde den nævnte Vare. Jeg er ikke som Venstres Ordfører (Jensen [Broby]) klar over, hvorvidt man kan komme igennem med det her opstillede Overslag. Det er nemlig ikke specificeret saa stærkt, som jeg kunde ønske. Der er ingen Planer til Bygningen, det er ikke udregnet i Detaille for Murerne, Tømrerne, Snedkerne og Jordarbejdets Vedkommende. Man kan derfor ikke undersøge, om de opstillede Summer nu virkelig kan slaa til. Der siges, at der til Bygning og Elevatorer skal bruges 349 100 Kr., men da det ikke er udarbejdet i Detaille, er det umuligt at sige, om denne Beregning slaa til. Det hedder dernæst, at en Dampkedel med